

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Exertationes philosophicae, ad varia phil. partium capita accomodatae -
Ettenheim-Münste 105

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

Exercitatio I.

[urn:nbn:de:bsz:31-110983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110983)

159.
149.
157.

Exercitationes Philosophicae
ad varia Logicae Capita accommodata.

Exercitatio prima.

Ad Broemii Logicae §. I. num. n. II. et seq.

De
Necessitate Logicae ad alias Scientias.

Conclusio. Logica ad alias Scientias est necessaria, non i-
quidem physice sed moraliter duntaxat.

Prob. 1^a Conclusionis pars. Logica s; artificialis scilicet,
de qua hic mihi nobis est sermo: tradit modum certum et
infalibilem discurrendi et ratiocinandi. Ergo est neces-
saria ad alias Scientias. Prob. cons. Nulla Scientia pro-
priae talis habetur nisi per rectum, certum et infalibilem
discurrere et ratiocinandi modum; et proinde non nisi ope
Disciplinae illius, qua modum illum tradit. Ergo p.

Prob. 2^a pars 1°. Quod sola natura due obtineri potest, ad
illud Logica Artificialis physice non est necessaria. Atqui
caetera Scientia sola natura due obtineri possunt. Ergo ad
eas Logica Artificialis non est physice necessaria. Prob.
min. Sola natura due haberi possunt Demonstrationes
perfectae essentialiter, habentes certitudinem et evidentiam.
Ergo etiam ipsa Scientia, utpote qua per demonstrationem
acquiruntur. Prob. ant. Mens nostra naturaliter defi-
nit, dividit, demonstrat, p. Alioquin regulas bene definitio-
nis, Divisionis, Demonstrationis, p. nunquam tradidisset. Ergo.

Prob. 2°. Eadem pars. Caetera Scientia non sunt ipsa Logi-
ca difficiliore. Atqui sola natura due Logica Artificialis
comparata fuit et etiamnum adhuc comparatur; cum non
datur Logica Logica. Ergo caetera quoque Scientia per
solum naturalem ingenii vim, qua naturalis Logica dici
potest, comparari possunt. Hinc est, quod pueri olim
Mathematicas Disciplinas docerentur, tametsi Logica arti-
ficialis proceptis non forent informati.

Prob. 3^a pars. Illa Disciplina ad reliquas Scientias mo-
raliter necessaria videtur, sine cuius adminiculo mens
humana in huiusmodi Scientiis inter ratiocinandum in
varios errores et lapsus impingit, nec nisi cum maxima
difficultate eos detegere valet. Atqui sine Logica Artifi-
cialis adminiculo mens humana inter ratiocinandum in cate-
ris Scientiis in varios errores et lapsus impingit, et non sine ma-
gna difficultate eos detegere potest; prout experientia constat.
Ergo p. vid. Broem. Log. loc. cit.

Solvuntur Objectiones.

Ob. 1° contra 1^{am} partem Conclusionis. Logica naturalis suffi-
cit ut aliquis bene definiat, dividat, discurrat seu ratiocine-
tur, p. Ergo Artificialis videtur esse superflua.

Resp. Dist. ant. Logica naturalis sufficit, ut aliquis bene

Definiat, p. agra facile et perfecte ac unum Logicam artificiali, Neg. imperfecte, difficillima, et unum formidine oppositi seu erroris, p. ~~expressis~~ conc. ant. et neg. cons. Licet forte aliquis sola naturali Logica instructus recte discurrere, p. valeat, non tamen id potest tam facile, et sine erroris periculo absque Logica artificiali, qua prout ad facile et tuto discurrendum conduit, imo quodammodo necessaria videtur.

Inst. Natura est certior Arte. Ergo naturalis Logica sufficit, ac proinde inutilis est Artificialis.

Resp. Dist. ant. Natura est certior Arte, si Natura est necessario Determinata ad unum agendi modum, ut ignis ad comburendum, conc. Si Natura est indifferens ad plures agendi modos, neg. ant. et cons. Sicut intellectus seu mens humana indifferens est ad plures agendi modos, ad bene vel male operandum, p.

3. Ob. 2° Contra 2^{am} et 3^{iam} Conclusionem partem. Logica dicitur jama Scientiarum. Ergo videtur esse simpliciter ad alias Scientias necessaria.

Resp. Dist. ant. Logica dicitur jama Scientiarum per quamdam hyperbolicam commendationem, conc. Vere ac proprie, Subdit. ut sine illa alia Scientia agra possint adiri, conc. omnino non possint adiri, neg. ant. et cons.

4. Ob. 3° Ad Scientiam in statu perfecto habendam necessaria sunt bona Definitiones, p. Atqui sine Logica artificiali nemo potest habere bonas Definitiones, p. Ergo p. Prob. min. Nemo potest habere bonas Definitiones, quin cognoscat regulas bona Definitionis, p. Atqui sine Logica artificiali non cognoscuntur regulae bona Definitionis. Ergo p.

Resp. neg. min. Ad ejus Dist. min. Sine Logica artificiali non cognoscuntur regulae p. formaliter, seu per actualem reflexionem, et artificialiter, conc. aequivalenter per evidentiam et naturaliter, neg. min. et cons. Mens igitur naturaliter eas regulas novit, quandoquidem eas tradidit.

Inst. 1° Nemo sine Logica artificiali potest penetrare bonitatem Definitionis. Ergo neque habere bonam Definitionem.

Resp. neg. ant. Nam per solam terminorum evidentiam atque sedulam attentionem connexio attributi seu predicati cum Subiecto cognosci potest, et prout bonitas Definitionis penetrari.

Inst. 2° Sine Logica artificiali nemo novit genus et Differentiam. Ergo nequit penetrare bonitatem Definitionis, qua genere et Differentia continetur.

Resp. Dist. ant. Nemo novit genus et Differentiam, quatenus sunt genus et Differentia, seu formaliter sumuntur, conc. quatenus materialiter sumuntur, neg. ant. et cons. At sufficit absolute cognoscere genus et Differentiam materialiter sumpta.

5. Ob. 4° Ut quis habeat Scientiam perfectam, debet posse deprehendere errores in definiendo, dividendo, argumentando, p.

Atqui sine logica regulis artificialiter cognitis eos nemo deprehendere potest. Ergo p.

Resp. Dist. min. Sine logica regulis p. nemo eos deprehendere potest aequè facile ac si logica artificiali esset prae-dictus, concl. Nullo modo, neg. min. et cons. fatendum est illos, qui logica artificiali destituti sunt, magis cavere adjuvamento ad deprehendendos errores in definiendo, p. iis tamen absolute non est impossibile, modo attendere solent.

Inst. Nemo potest deprehendere fallacias pugnantis contra rectam formam logica, nisi noverit formam logica. Atqui sine logica artificiali nemo noverit formam logica. Ergo p.

Resp. Dist. maj. Nemo potest p. nisi noverit formam logica per naturalem intelligendi vim et in actu exercito, concl. per actualem reflexionem seu attentionem ad Leges et regulas Syllogismorum, neg. maj. et sic Dist. min. neg. cons.

6. Ob. 5.º Nemo perfecte scit se scire nisi sciat se scire. atqui non potest quis scire, quod sciat, nisi discursum suum examinet ad regulas logica. Ergo p.

Resp. neg. min. tunc enim quis perfecte scit se scire, si noverit connexionem extremorum cum mediis terminis; necnon conclusiones suas ad prima principia naturaliter cognita, s. g. Dictum de omni, et Dictum de nullo, p. deducere potest, si noverit se nullum admisisse principium nisi clarè distinctèque cognitum, p. qua omnia solius naturae humanae adminiculo fieri possunt.

Inst. 1.º Bonitatem consequentia seu connexionem unius cum alio nemo noverit, nisi attendat ad regulas logica. Ergo p.

Resp. neg. ant. Nam bonitas consequentia nihil aliud est, nisi illatio unius ex alio, quae statim apparet penetratis bene terminis et propositionibus.

Inst. 2.º Haec comexio non potest penetrari sine attentione ad diversam terminorum suppositionem. Ergo neque sine logica artificiali, quae hanc diversam terminorum suppositionem rite exponit et explicat.

Resp. Dist. ant. Haec comexio non potest penetrari reflexè, ut ajunt, concl. exercitè, neg. ant. et cons. Responsio patet ex dictis.

Exercitatio Secunda.

Ad Præfationem Log. §. 2. n. 17. et seq.

De Objecto Logica.

Logica objectum aliud est materiale, aliud formale, ex quibus deinde resultat objectum illius adequatum seu totale.

De Objecto materiali logica.

Circa objectum materiale logica varia circumferuntur Philosophorum opiniones. Quidam illud esse ajunt verbes, quibus res exprimentur; alii conceptus objectivos seu res omnes per actus mentis cognitatas; alii denique cogitationes seu operationes mentis formales objecta scilicet conspicentes et intelligentes. p.